

Provincie Fryslân

Hierbij dienen wij het pilot project “De Friese Drieslag” in voor een bijdrage uit de “Investeringsregeling Reductie Stikstofemissie”.

De Friese Drieslag is een grootschalig praktijkproject met 25 melkveehouders die gezamenlijk de weg inslaan naar een meer gesloten kringloop en daarbij de stikstof emissie terug dringen, de broeikasgas emissie sterk beperken en de biodiversiteit van de bodem verbeteren.

Bij dit project wordt gebruik van alle beschikbare praktijk ervaring en wetenschappelijk kennis.

De nadruk zal liggen op validering en monitoring van de emissie reducties in de praktijkomstandigheden van het melkveebedrijf

Het project omvat 5 onderdelen.

Bij alle 5 onderdelen worden de meest recente wetenschappelijke onderzoeken betrokken

1. **Groengas productie uit dagverse mest**

Onderzoek naar de meest doelmatige wijze om dagverse mest te winnen voor optimale groengas opbrengst.

Dit deel van het praktijk onderzoek wordt wetenschappelijk begeleid door Joris Craandijk namens Fascinating

2. **Beperken ammoniak emissie uit de stal**

Onderzoek naar de meest doelmatige wijze om de ammoniak emissie uit de stal terug te dringen en de mogelijkheid om dat onder normale bedrijfsomstandigheden te borgen.

Dit deel van het praktijk onderzoek wordt wetenschappelijk begeleid door een team van Wageningen UR onder leiding van Nico Verdoes

3. **Beperking ammoniak emissie bij toediening aan de bodem**

Onderzoek naar de meest doelmatige wijze om de ammoniak emissie bij de toediening aan de bodem terug te dringen en de mogelijkheid om dat onder normale bedrijfsomstandigheden te borgen.

Dit deel van het praktijk onderzoek wordt wetenschappelijk begeleid door een team van Wageningen UR onder leiding van Nico Verdoes

4. **Beperken broeikas emissie uit de stal**

Onderzoek naar de meest doelmatige wijze om de emissie van broeikasgas uit de stal terug te dringen en de mogelijkheid om dat onder normale bedrijfsomstandigheden te borgen.

Dit deel van het praktijk onderzoek wordt wetenschappelijk begeleid door een team van Wageningen UR onder leiding van Nico Verdoes.

5. Verbeteren van de kwaliteit en de biodiversiteit van de bodem

Onderzoek naar mate waarin kwaliteit en de biodiversiteit van de bodem wordt verbeterd door het toedienen van digestaat aan de grond.

Dit deel van het praktijk onderzoek wordt wetenschappelijk begeleid door onderzoeker Eline Keuning van BioClear Kennisinstituut Wetus

Nationale betekenis

Dit project is van nationale betekenis, omdat het gericht is op de doorsnee bedrijven in de categorie van 80 tot 250 koeien en dus toepasbaar is op rond 85 procent van melkveebedrijven in Nederland.

Dit project Coöperatieve Lokale Circulaire Mestvergisting voor productie van groengas, de emissies van broeikasgas en stikstof fors terug te dringen en het bodemleven te verbeteren is ontwikkeld door de Provincie Fryslân in samenwerking met de energie coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal.

Het project heeft een begroting van € 12.610.000

Van het “Investeringsregeling Reductie Stikstofemissie” wordt een bijdrage gevraagd van €7.610.000. De overige 5 miljoen wordt gedekt door de participanten.

Voor uitgebreide toelichting en detaillering zie de bijlage “De Friese Drieslag”

Deze aanvraag bij de “Investeringsregeling Reductie Stikstofemissie” wordt ondersteund door:

- Provincie Fryslân,
- LTO Noord
- Gemeente Opsterland
- Gasunie
- Liander
- Wijnjewoude Energie Neutraal

(Onderstaande tabel niet bij de aanvraag, maar moet in het rapport worden aangepast)

Raming investering	
2023	
Aanstellen projectleider	70.000
Uitvoeren onderzoek Gasunie/ISPT Joris Craandijk	150.000
Opstellen Programma Onderzoek en Validering WUR Nico Verdoes	50.000
2024	
Vergister incl infrastructuur en opslagcapaciteit	5.000.000
Stikstofstripper Voorlopige raming advies bureau Colsen Hulst	1.000.000
Stalaanpassingen voor dagverse mest raming Fabiton Drachten	5.000.000
Tankauto met monsterapparatuur voorlopige ramingen uit de markt	350.000
Installatie Programma Onderzoek en Validering WUR Nico Verdoes	200.000
Projectleider 2024 en 2025	140.000
2025	
Uitvoering Programma Onderzoek en Validering WUR Nico Verdoes	650.000
Totaal	12.610.000